ឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រ

ចៅហ្វាយគួយ

វីរបុរសខ្មែរកម្ពុជាក្រោម

រៀបរៀងដោយ

កែវ~សុវត្ថិ

អនុសេនិយឯកនៃកងយោធពលខេមរជាតិ

ការផ្សាយរបស់សារពត៌មានអង្គរបូរី

ព.ស.២៥៤៩ - គ.ស.២០០៥

វាចាអ្នកនិពន្ធ

សៀវភៅឯកសារប្រវត្តិសាស្រ្តរឿង «ចៅហ្វាយគុយ» នេះ កាលក្នុងសម័យសក្តិភូមិ ខ្ញុំបានបោះពុម្ពផ្សាយម្តងរួចទៅហើយ ។ កាលណោះ ខ្ញុំត្រូវគេទាក់កបញ្ជូលទ្រុងអស់ចំនួន១៧ថ្ងៃ, ដោយចោទថា ខ្ញុំថ្លើមពាសមេឃ ហ៊ានសរសេរប៉ះពាល់ដល់ព្រះចេស្តា ។

ឥឡូវនេះ, កាលៈទេសៈតម្រូវឲ្យខ្ញុំសំលៀងចុងប៉ាការយ៉ាងមុត ដើម្បីឆ្កិះកកាយប្រមាត់ជាំខ្មៅរបស់ស្តេចវង្វេងជាតិ បំផុសនូវស្មារតីតស៊ូរបស់វីរបុរសខ្មែរគ្រប់កាលសម័យ ដែលបានប្រយុទ្ធប្តូរស្លាប់ ជាមួយចោរយួនប្លន់ទឹកដី ដើម្បីការពារទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ប្រទេសជាតិ ។

សៀវភៅឯកសារប្រវត្តិសាស្រ្តរឿង «ចៅហ្វាយគុយ» ឆ្លុះបញ្ចាំងពីសកម្មភាពយ៉ាងច្រាស់ជើង របស់យួនគ្រប់ស្រទាប់ ដែលកំពុងតែរៀបគំរោងការណ៍លេបទឹកដី និងជាន់ឈ្លីសិទ្ធិសេរីភាពរបស់បងប្អូនខ្មែរយើងនៅកម្ពុជាក្រោម ឲ្យទទួលទុក្ខវេទនាយ៉ាងខ្លោចផ្សា ដោយបាតដៃប្រឡាក់ឈាមរបស់ពួកវា ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី២០ សីហា ១៩៧១

កែវ~សុវត្ថិ

ឧទ្ទិសកថា

សូមឧទ្ទិសសៀវភៅឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រនេះជូនចំពោះ ៖

- ★ លោកសេនាប្រមុខ **លន់_នល់**
- ★ លោកឧត្តមសេនិយឯក **ស. សិរិមតះ**
- ★ លោកទីប្រឹក្សា **សឺន_ង៉ុកថាញ់**
- ★ លោកឧត្តមសេនិយទោ **សូ_ភាំខួយ**
- ★ លោកឧត្តមសេនិយត្រី **អ៊ិន_តាំ**
- ★ លោកវរសេនិយទោ **ម៉ាត់_ស្លៃទ៉ាន់**
- ★ លោកវរសេនិយទោ **ភា_បូនី**
- ★ លោកវរសេនិយត្រី **ឡាច_សៀម**
- ★ យុទ្ធជនស្នេហាជាតិទាំងអស់
- ★ លោកចាងហ្វាងសារពត៌មានជាតិទាំងអស់
- ★ អ្នកនិពន្ធអក្សរសាស្ត្រជាតិទាំងអស់

-១-

ស្ដេចខ្មែរ ស្ដេចយួន

មុននឹងផ្ទាត់ទំព័រជំរាបមិត្តអ្នកអាន ពីប្រវត្តិដ៏គំរូរបស់ចៅហ្វាយគុយ ប្រមុខខេត្តព្រះត្រពាំង ដែលជាវីរបុរសខ្មែរដ៏អង់អាចនៅដែនដីកម្ពុជាក្រោមនោះ ខ្ញុំសូមបើកទំព័រប្រវត្តិសាស្ត្រ ចង្អុលពីក្រយៅថោកទាបនៃស្ដេចវង្វេងជាតិខ្លះ ដែលឈ្លក់នឹងកាមតណ្ហាស្រីយួន បណ្ដាលឲ្យបាត់បង់ទឹកដីដ៏ធំធេង ដូចមានប្រវត្តិសាស្ត្រចារទុកមកយ៉ាងជូរចត់ ឲ្យកូនខ្មែរជំនាន់ក្រោយជាអ្នកទទួលឈឺចាប់ខ្លោចផ្សា ។

ក្នុងឆ្នាំជូតអដ្ឋស័ក ពុទ្ធសករាជ២១៨០ គ.ស.១៦៣៦ (១) នៅប្រទេសខ្មែរយើងមានការរីកវរយ៉ាងខ្លាំង ដោយទ័ពយួនចូលឈ្លានពាន ក្នុងបំណងលេបយកទឹកដីកម្ពុជាក្រោម ។ ប៉ុន្តែកាលនោះ យុទ្ធជនជាតិយើងបានរួមកម្លាំងគ្នា វាយទប់វិញយ៉ាងអង់អាច រហូតទទួលជ័យជំនះដ៏ត្រចះត្រចង់ ។

កន្លងបានមួយរយៈក្រោយមក ស្ដេចខ្មែរកើតវិកលចរិតក្នុងខ្លួន ភ្លេចសត្រូវសួពូជរបស់ជាតិ ដោយឈ្លក់វង្វេងនឹងសម្រស់កូនក្រមុំយួន បណ្ដាលឲ្យទឹកភ្នែកប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ហូរកកក្លាយជាឈាម បៀមតែសេចក្ដីឈឺចាប់ដោយរកច្រកដោះស្រាយពុំរួច ។

ក្រោយពេលយុទ្ធជនខ្មែរដ៏អង់អាច វាយបណ្ដេញក្បាលយួនចេញពីទឹកដីកម្ពុជាក្រោមហើយ ស្ដេចខ្មែរក៏យាងទៅធ្វើទស្សនកិច្ចនៅក្រុងវេ តាមសេចក្ដីអញ្ជើញក្នុងឧបាយកលខ្មៅងងឹតរបស់ព្រះចៅយួន ។

ស្ដេចខ្មែរយាងទៅដល់ក្រុងវេ ក៏ប្រទះភ្នែកនឹងកូនក្រមុំស្ដេចយ៉ាឡុង ឈ្មោះព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រីយ៍ចូវ ដែលមានរូបឆោមស្រស់ប្រិមប្រិយ៍ខ្ចីល្អក់ដូចទេពអប្សរ ក៏ចាប់ចិត្តប្រតិព័ទ្ធភ្លាម ។ ចំណែកព្រះចៅយួន ក៏ប្រញាប់លើកថ្វាយជាបន្ទាន់ដែរ ដើម្បីសំរេចគោលបំណងយ៉ាងច្រាស់ជើងរបស់ខ្លួន ។

ព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រីយ៍ចូវបានឡើងឋានៈជាមហេសី ព្រះជ័យជេដ្ឋាទី២ហើយ ក៏ប្រើល្បិចពង្វក់ខួរឲ្យឈ្លក់វង្វេងនឹងសម្រស់របស់វា ភ្លេចអគ្គមហេសីខ្មែរ ដែលម៉ែទុកឱពុកដាក់អស់រលីង ។

រីឯព្រះចៅក្រុងវេវិញ សប្បាយចិត្តជាទីបំផុត ព្រោះព្រះចៅបានវែកញែកសាច់រឿងនេះយ៉ាងទូលំទូលាយ មុននឹងចំណាយសាច់មួយដុំថ្វាយព្រះចៅខ្មែរ ។ ម៉្យា

(១) ច្បាប់ដើមសរសេរថា ៖ ឆ្នាំជូតអដ្ឋស័ក ពុទ្ធសករាជ ២១៧៨ គ.ស. ១៥៥៨ ។

ងទៀតគេយល់ថា ៖ សង្គ្រាមរវាងខ្មែរនិងយួនចប់ត្រឹមនេះហើយ ព្រោះបានកូនស្រីពន្លកទៅអង្គុយទន្ទឹមនឹងព្រះរាជបល្ល័ង្កខ្មែរ ។ ព្រះបាទជ័យជេដ្ឋាទី២មិនបានចាប់ភ្លឹកថា ស្ដេចយួនបង្កប់ពិសពុលយ៉ាងសាហាវដូច្នេះសោះ ក៏រវល់តែឈ្លក់នឹងសត្វជើងពីរ ភ្លេចមើលបណ្ដារាស្ត្រខ្មែរ ដែលឃាមល្បាតនៅជុំវិញខ្លួនអស់រលីង ដោយយល់ថាឪពុកក្មេកនិងកូនប្រសារ មានរឿងអីនឹងកាប់សម្លាប់គ្នា បើឈាមសាច់វិញត្របាញ់ជាផ្លូងមួយទៅហើយ ។ ត្រង់នេះហើយ ដែលខ្មែរយើងនិយាយប្រាប់គ្នាថា ព្រះបាទជ័យជេដ្ឋាទី២ យួនបានបញ្ចូលឈ្មោះក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រហៅថា «ព្រះអង្គម្ចាស់លឹង្គ» ។ ព្រោះគាត់និយមតែរឿងលឹង្គនេះហើយ ទើបកូនខ្មែរមួយភាគធំរស់នៅកម្ពុជាក្រោម ហូរទឹកភ្នែករាប់សតវត្សមិនអស់ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។

រឿងប្រពន្ធយួន ចាប់ដៃព្រះចៅខ្មែរមុនដំបូង ចង់ស្ដីថាយ៉ាងម៉េចក៏សាសន៍គេមិនសូវអើពើដែរ ដល់នាងចូវមិនសូវជាអើពើ មានអីព្រះចៅខ្មែរស្រឡាញ់គេភ្លេចខ្លួនតែម្ដង ឃើញព្រះជ័យជេដ្ឋាឈ្លក់វង្វេងខ្លាំងហើយ ទើបវាប្រើស្នៀតបន្តិចម្ដងៗ ដោយមិនឲ្យដឹងខ្លួនយ៉ាងដាច់ខាត ។ នេះហើយពុតត្បុតស្រីយួន ដែលសម្ងំស្ងៀមប្រើទឹកមុខញញឹម ដើម្បីដកស្រង់ការពិសោធន៍ពីយើង មុនដំបូងវាស្ទាបស្ទង់យកចំណុចខ្សោយអស់ហើយ ទើបទីបំផុតវាវាត់យើងចាស់ដៃម្ដង ។ រឿងនេះ ជីតាខ្ញុំកាលនៅបាក់ព្រា ខេត្តបាត់ដំបង គាត់មានប្រពន្ធយួនមួយ ។ គាត់ពិ-សោធន៍ជាមួយវាអស់ប្រហែល៨ឆ្នាំ ក៏ចែកផ្លូវគ្នាដើរទៅតែគ្មានកូនសោះ ។ គាត់បាននិយាយប្រាប់ខ្ញុំថា ៖ ពូជយួនចៅកុំភ្លេចឲ្យសោះ បើស្រឡាញ់វាគ្រាន់តែរាប់អានបានហើយ បើជ្រុលទៅសេពគប់ ត្រូវគុបវាឲ្យបានមុន កុំឲ្យវាគុបទាន់ តែបើវាគុបទាន់ហើយ សូម្បីខោស្លីបក៏អស់ដែរ ។ នេះជាបណ្ដាំរបស់ជីតាខ្ញុំ ។

បន្តរឿងព្រះនាងអង្គចូវតទៅទៀត ព្រះនាងចូវប៉ិនត្បញត្បែណាស់ម្ដងថាអីចេះម្ដងថាអីចុះ ធ្វើឲ្យព្រះជ័យជេដ្ឋាទី២វិលក្បុងគ្រប់ឧបាយកលរបស់វា ។

ព្រះនាងអង្គចូវជាបុត្រីទី៨ នៃព្រះចៅយ៉ាឡុងស្ដេចក្រុងវ៉េ ។ ប្រជារាស្ត្រយួនគេនិយមហៅឈ្មោះព្រះនាងថា «ព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រីយ៍កូជិន» ។ ព្រះនាងតាំងពីមករួមរស់ជាមួយព្រះបាទជ័យជេដ្ឋាទី២ ក៏មានព្រះរាជបុត្រីមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ថ្វាយព្រះនាមថា ព្រះអង្គម្ចាស់អង្គញក្សត្រី ។ កាលបើបានបុត្រីមួយហើយ ព្រះនាងអង្គចូវមានអាកប្បកិរិយាប្លែកពីព្រះចៅយើងជានិច្ច ។ ក្រោយមកទៀត ព្រះនាងសុំអំណាចពីព្រះអង្គដើរកំសាន្តគ្រប់ខេត្តខណ្ឌ ។ ដល់ឲ្យដើរកំសាន្តយូរៗទៅតាំងបែកប្រាជ្ញា ក៏ឡើងថ្វាយបង្គំព្រះស្វាមី សុំអំណាចដើរសួរសុខទុក្ខបណ្ដារាស្ត្រខ្មែរ ដែ-លរស់នៅភូមិស្រុកខេត្តឆ្ងាយៗ ជំនួសព្រះអង្គទៀត ។ ព្រះជ័យជេដ្ឋាទី២ក៏អនុញ្ញា

តដល់ព្រះនាងចូវ ឲ្យដើរសួរសុខទុក្ខរាស្ត្រស្រែចំការ គឺខេត្តបារាជ១ ហើយនិងខេត្តវាលប្រើស១ ។

ព្រះនាងអង្គចូវបានទទួលច្បាប់អនុញ្ញាតពីស្វាមីឲ្យដើរសួរសុខទុក្ខខ្មែរ តែចំនួន២ខេត្តទេ តែដោយអាងព្រះចៅខ្មែរជាស្វាមីសព្វព្រះទ័យខ្លាំង ក៏ជ្រុលហួសទៅបួនខេត្តឯណោះ។ គឺខេត្តញ៉ាត្រាង១ និងខេត្តទួលតាមោក១ទៀត (យួនសព្វថ្ងៃហៅឈ្មោះខេត្តនេះថា ធូយ៉ូវម៉ូក) ។

ល្បិចកលដ៏ក្រខ្វក់របស់ព្រះនាងចូវមិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណឹងទេ វាហ៊ានដល់ទៅលួចផ្ញើសារពីប្រទេសខ្មែរ ទៅប្រាប់ដល់ទៅរដ្ឋាភិបាលយ៉ាឡុង អំពីគំរោងការណ៍សម្ងាត់របស់វា ដែលបានធ្វើរួចហើយ ដើម្បីឲ្យរដ្ឋាភិបាលវាចាត់ការបញ្ជូនមកជាបន្ទាន់ នូវបណ្ដារាស្ត្រយួនណាដែលគ្មានដីធ្លីធ្វើស្រែចំការ ធ្វើផ្ទះសំបែង ព្រោះដីនៅស្រុកខ្មែរសល់ទំនេរច្រើនណាស់ មិនខ្វះឲ្យរាស្ត្រយួននៅទេ ។

ឧបាយកលនេះមានប្រសិទ្ធិភាពណាស់ មិនយូរប៉ុន្មានរាស្ត្រយួនក៏មករស់នៅច្រឡូកច្រឡំជាមួយខ្មែរ តកូនពូនជាចៅរាប់ក្បាលស្ទើរមិនអស់ ។ ដល់ឃើញរាស្ត្ររស់នៅកកកុញគ្រប់ទីកន្លែងហើយ គេក៏ប្រកាសប្រាប់បណ្ដារាស្ត្រគេឲ្យដឹងគ្រប់គ្នាថា ៖ (ទឹកដីព្រះនាងកូជិនស៊ិន) យ៉ាងឥតអៀនខ្មាស់សោះតែម្ដង ។ ចំណោទអស់ទាំងនេះត្រូវធ្លាក់ទៅលើព្រះជ័យជេដ្ឋាទី២ ដែលជាស្ដេចគំរក់ចងក្រងប្រវត្តិសាស្ត្រយ៉ាងជូចត់ ទុកឲ្យជនជាតិខ្មែររងទុក្ខវេទនារហូតសព្វថ្ងៃ ក៏ព្រោះតែគំនិតព្រៃផ្សៃល្មោភតណ្ហារបស់ស្ដេចអង្គនេះ ។

កូនខ្មែរជំនាន់ក្រោយត្រៀមខ្លួនជានិច្ច និងគាស់រំលើងឫសកែវយង់ឃ្នងរបស់ចោរបរទេស លើទឹកដីដ៏ធំធេងរបស់ខ្មែរ ដែលប្រវត្តិសាស្ត្របានចងក្រងទុកដោយអយុត្តិធម៌ ។

▷ ▷

▷

-២-

ចោរឃ្មួនប្លន់ខេត្តព្រះត្រពាំង

ដីកម្ពុជាក្រោមមានសណ្ឋានបួនជ្រុងញ្ញយស្រេប លាតសន្ធឹងពីទិសនិរតីទៅទិសព្យាសាន ។ ព្រំប្រទល់ខាងលិចទល់នឹងកម្ពុជាកណ្តាល ខាងត្បូងនិងខាងកើតទល់នឹងសមុទ្រចិន ខាងជើងទល់នឹងនគរចំប៉ា ។ ទំហំដីមានប្រមាណមួយភាគបី ១/៣នៃកម្ពុជាកណ្តាល គឺប្រមាណ២៧០០គីឡូម៉ែត្រក្រឡាទ្វេគុណ ។ ដីនេះប្រវត្តិដើមជាកោះតូចៗ ដុះប្រមូលផ្តុំគ្នា ហើយក៏ក្លាយទៅជាដីទំនាបទាបស្មើ មានជីវជាតិ អាចដាំដំណាំបានផលល្អជាទីបំផុត ក្នុងជ្រោយឥណ្ឌូចិននេះ (Indochina) ។

ដីកម្ពុជាក្រោមពីអតីតកាលចែកជា១៧ខេត្ត ។ ខេត្តនីមួយៗសុទ្ធតែមានទំហំធំៗណាស់ ។ លុះមកដល់សម័យអាណានិគមបារាំង គេនាំគ្នាពង្រីកខេត្តទាំងនោះទៅជា២១ខេត្តវិញ ។ ខេត្តទាំង១៧សម័យអតីតកាលមានឈ្មោះដូចតទៅនេះ ៖

០១- ខេត្តព្រះត្រពាំង	(ត្រាឃិញ)
០២- ខេត្តពលលាវ	(បាក់លីវ)
០៣- ខេត្តឃ្លាំង	(សុកត្រាំង)
០៤- ខេត្តទឹកខ្មៅ	(កាម៉ៅ)
០៥- ខេត្តពាម	(ហាទៀង)
០៦- ខេត្តក្រមួន-ស	(រ៉ាជយ៉ា)
០៧- ខេត្តបារាជ	(ឡុងសៀង)
០៨- ខេត្តមាត់ជ្រូក	(ចូវដុក)
០៩- ខេត្តរោងដំរី	(តាយនិញ)
១០- ខេត្តព្រះសួគ៌	(ធូយ៉ូវម៉ូក)
១១- ខេត្តព្រៃនគរ	(សៃហ្គង)
១២- ខេត្តមេ-ស	(មី-ថ)
១៣- ខេត្តលង់ហោរ	(ឃិញឡុង)
១៤- ខេត្តកំពង់ឫស្សី	(ប៊ិនត្រែ)
១៥- ខេត្តព្រែកឫស្សី	(កឹងថើ)
១៦- ខេត្តជំបូកកោង	(ហ្គុកុង)
១៧- ខេត្តផ្សារដែក	(សាដែក)

ក្នុងខេត្តនីមួយៗ មានចៅហ្វាយខេត្តខ្មែរម្នាក់ជាអាណាព្យាបាលមើលការខុសត្រូវ ។ ខណៈនេះ ខ្ញុំពុំបានរៀបរាប់ពីសកម្មភាពដ៏ឃោរឃៅរបស់ចោរយួនមកលើបងប្អូនខ្មែរយើងនៅកម្ពុជាក្រោមទាំងអស់ទេ គឺគ្រាន់តែលើកយកខេត្តមួយ ក្នុងចំណោមខេត្តទាំង១៧នោះ មកបកស្រាយដើម្បីជាឯកសារដាស់ស្មារតីកូនខ្មែរជំនាន់ក្រោយទាំងអស់ ឲ្យចាប់អារម្មណ៍ពីប្រវត្តិជូរចត់របស់បុព្វបុរសជំនាន់មុន ដែលបានតស៊ូក្រាញននាលក្នុងទីលានសមរភូមិ ដើម្បីការពារបូរណភាពទឹកដី ព្រះពុទ្ធសាសនា និងសិទ្ធិសេរីភាពប្រជាជនខ្មែររាប់សែននាក់ក្នុងទីរួមខេត្តព្រះត្រពាំង ដែលមានលោកឧកញ៉ាសេនាបតី សឹន-គុយ ជាប្រមុខខេត្តដ៏គំរូ ។

សម័យឧកញ៉ា សឹន-គុយ ជាសម័យប្រើកាំបិត ពូថៅ ដាវ លំពែងជាអាវុធ ហើយយកសេះដំរីជាយានជំនិះ នៅពេលស្រុកមានសង្គ្រាមឈ្លានពានម្តងៗ ។

ផែនការប្លន់យកទឹកដីកម្ពុជាក្រោមរបស់យើង មុនដំបូងស្តេចយួនបានចាត់មេទ័ពវាម្នាក់ឈ្មោះ ធីបេ មាឌធំដំបងហើយខ្ពស់កំព្រឹងវិស័យត្នោតលៃ មុខមាត់កាចសាហាវដូចខ្លាត្រូវរបួស បញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាជាជនស្រែកឈាមអ្នកស្លូតត្រង់ ។

ធីបេទទួលបញ្ជាពីស្តេចយួន ឲ្យនាំទ័ពមួយកងវរសេនាតូច ចូលមកទប់ទល់ខ្មែរនៅជាយដែនកម្ពុជាកណ្តាល ហើយចាត់មេទ័ពម្នាក់ទៀតឈ្មោះ អុង-ឡូវ (ទ័ពនេះតាមឯកសារថា សាហាវជាងទ័ពណាទាំងអស់ ក្នុងចំណោមកងទ័ពយួនទាំងមូល) ប្រើឲ្យនាំទ័ព២កងវរសេនាតូច ចូលវាយសំរុកមកខេត្តព្រះត្រពាំងទាំងមូលឲ្យបាន ។

ដំបូងខ្ញុំនិយាយពីមេទ័ពយួនឈ្មោះ អុងធីបេ សិន ។ ទ័ពយួនធីបេ ក្នុងពេលបញ្ជាទ័ពចូលវាយទ័ពខ្មែរនៅតាមជាយដែនយើង វាវាយទប់ទល់ៗជាបណ្តោះអាសន្នតែប៉ុណ្ណោះ មិនអាចបញ្ជាទ័ពឲ្យចូលប្រយុទ្ធជាមួយទ័ពខ្មែរខ្លាំងក្លាបានទេ ព្រោះទ័ពខ្មែរនៅតាមជាយដែន ស្ថិតក្រោមបញ្ជាការលោក ម៉ិល ដែលមានល្បិចយុទ្ធសាស្រ្តក្នុងការប្រយុទ្ធយ៉ាងអង់អាចយូរឆ្នាំមកហើយ ។

ចំណែកអាមេចោរ អុង-ឡូវ បាននាំទ័ពពីរកងវរសេនាតូច ចូលទៅប្រយុទ្ធឡោមព័ទ្ធខេត្តព្រះត្រពាំង ដែលរដ្ឋាភិបាលយើងបានចាត់លោកឧកញ៉ាសេនាបតី សឹន-គុយ ឲ្យធ្វើជាចៅហ្វាយខេត្ត ។

លោកឧកញ៉ា សឹន-គុយ មាឌធំដំបងខ្ពស់ សម្បុរសណ្តែកបាយ មានទឹកមុខសស្អាត ផ្ទៃថ្ងាសធំទូលាយ សក់ស្រទ្បូតរាបស្មើទៅក្រោយ ។ លោកជាវីរជនម្នាក់មានចិត្តក្លាហានគ្រប់កិច្ចការទូទៅ ហើយបានចូលបំរើជាតិតាំងពីអាយុ២០ឆ្នាំ ដែលជាទីពេញចិត្តរបស់ប្រជារាស្រ្តខ្មែរ ។ រដ្ឋាភិបាលបានតែងតាំងងារជូនលោក ឧក-

ញ៉ាសេនាបតី សឺន-គុយ ជាអភិបាលខេត្តព្រះត្រពាំង ។ វីរជនរូបនេះ បរិបូណ៌ដោយគុណសម្បត្តិ ចរិយាសម្បត្តិ និងសុភាពរាបសា ស្គាល់តូចស្គាល់ធំ ហើយជាទីគោរពរាប់អានរបស់បណ្ដារាស្ត្រខ្មែរគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ។

តាំងពីលោកឡើងកាន់តំណែងអភិបាលខេត្តពេលណាមក លោកមិនសូវបានសំរាកទេ ព្រោះរឿងប្រយុទ្ធជាមួយយួន បានចោទឡើងស្ទើររាល់ថ្ងៃ ។ លោកប្រើសង្គ្រាមគ្រប់បែបសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្រ អប់រំប្រជារាស្ត្រឲ្យដើរទៅរកផ្លូវសុភមង្គល ឲ្យស្រឡាញ់ជាតិសាសនា ឲ្យចងបាច់សាមគ្គីវេញឧត្ដមគតិជាធ្លុងមួយ រឹតចំណងមេត្រីភាពរវាងខ្មែរនិងខ្មែរឲ្យជិតស្និទ្ធ ។ សង្គ្រាមអាវុធ លោកចេញច្បាំងជាមួយទ័ពដោយផ្ទាល់ខ្លួន មិនថាយប់មិនថាថ្ងៃ ។

ឧកញ៉ា សឺន-គុយ ប្រមុខខេត្តព្រះត្រពាំង លោកមានសហការីជំនិតរបស់លោកទាំងអស់៥រូបសុទ្ធតែសហការីល្បីល្បាញកក្នុងចំបាំង។ សហការីទី១ឈ្មោះភូឈ្មួយ គង់, លោកម៉ឺន ឯក, លោកតា ម៉ង់, លោកទេសា សោម (ខ្លះហៅអន្សាសោម) ហើយនិងលោកតា មនោ រស់ ។

សមាជិកទាំង៥រូបនេះ ជាដៃស្តាំរបស់លោកឧកញ៉ា ធ្លាប់ហែលក្នុងភ្លក់សង្គ្រាមរាប់ឆ្នាំមកហើយៗមានជ័យជំនះលើពួកយួនជាដរាប ។

ភូឈ្មួយ គង់ កើតនៅភូមិស្វាយសៀម ស្រុកថ្កូវ ខេត្តព្រះត្រពាំង ជាសហការីទី១ ហើយជាមនុស្សអង់អាចក្លាហាន បរិបូណ៌ដោយសិលប្បសាទ កាប់មិនមុតដុតមិនឆេះ មានប្រាជ្ញាសំដីសំដៅលើសគេ ប៉ុន្តែជាមនុស្សចូលចិត្តរឿងសប្បាយស្រីញីបន្តិច ។

លោកតា ម៉ង់ កើតនៅស្រុក ឧម៉ុល ខេត្តព្រែកឬស្សី មាឌធំទ្រនាប់ ច្រមុះស្រួច សម្បុរខ្មៅស្រអែម ជាមេបញ្ជាការម្នាក់ កាប់មិនមុត ចេះបំបាំខ្លួនយ៉ាងពិតប្រាកដ ។

លោកហ្មឺន ឯក (តាមឯកសារថា មានស្រុកទេសមិនប្រាកដ) ជាមេបញ្ជាការក្លាហានលើសពីគេឯង ប្រាជ្ញាវាងវៃ ពូកពាក់ស្រែគត់ស្រែគុំ មិនចេះមើលងាយមិត្តភក្តិឬនរណាទេ ហើយមិនសូវនិយាយលេងផ្ដេសផ្ដាសផង ។ គាត់មានមន្តអាគមគាថាលើសគេទាំងអស់ ចេះជប់ពលគួចគំនួចស្មៅ ឱ្យក្លាយជាកងទ័ពក៏មាន ចេះបំបាំងខ្លួនចូលប្រយុទ្ធមួយស្របក់បាន ។ ចំណែកតាអន្សា សោម និងតាមនោរស់ ចេះមន្តអាគមដូចគេឯងដែរ ប៉ុន្តែឯកសារមិនបានបញ្ជាក់ថា នៅស្រុកណាជាស្រុកណាទេ ។ គាត់ជាមនុស្សស្មោះត្រង់បំផុត ចំពោះលោកឧកញ៉ា គុយ ហើយស្អប់ខ្ពើមយួនណាស់ ចូលច្បាំងជាមួយយួនម្ដងៗ ស្ទើរតែកូនក្នុងអង្រឹងមិនទុកផង ។ ស្នាដៃរបស់គាត់គេកោតខ្លាចគ្រប់ទិសទី ។

ទ័ពយួន អុង ឡូវ កំពុងចេញដំណើរជាបន្តបន្ទាប់គ្នា ពីខេត្តព្រៃនគរ បត់ក្បាលសំដៅទៅខេត្តព្រះត្រពាំង ដើម្បីបំផ្លាញជំរំទ័ពដ៏ល្បីល្បាញរបស់យើង ។ លោកចៅហ្វាយ គុយ មិនបានដឹងថា យួនគ្រោងការណ៍ជាន់ឈ្លីខេត្តរបស់លោកឲ្យវិនាសទេ ។ លោកស្មានខុសថា វាប្រាថ្នាវាយតែទិសខាងលិចប៉ុណ្ណោះ ។ ក្រោយមកស្រាប់តែ អ្នកយកការណ៍សម្ងាត់របស់យើង នាំពត៌មានមកប្រាប់លោកឧកញ៉ាថា មេទ័ពយួន អុងឡូវ វាកំពុងតែលើកទ័ពមកឡោមព័ទ្ធខេត្តព្រះត្រពាំងក្នុងថ្ងៃនេះហើយ ។

បន្ទាន់នោះ លោកឧកញ៉ាវាយការណ៍ប្រាប់មេបញ្ជាការរបស់លោកទាំងអស់ឲ្យត្រៀមខ្លួនចាំកំចាត់ពួកវាឲ្យចេញអស់ពីទឹកដី ។ លោកហ៊ឹង ឯក និងតា ម៉ង់ បានរៀបចំក្បួនការពាររង់ចាំជាស្រេច ឲ្យតែទ័ពអុងឡូវមកដល់ភ្លាម នឹងបញ្ជាទ័ពវាយលុកពុំបង្អង់ដៃឡើយ ។ មេបញ្ជាការនីមួយៗ ខំអស់ពីសមត្ថភាព កាន់អាវុធគ្រប់ៗដៃ ។

ក្បួនទ័ពលោក អន្សាសោម ត្រៀមចំនៅទិសខាងត្បូង ។ ក្បួនទ័ពតា ម៉ង់ នៅចាំច្រកកណ្តាល ។ ទ័ពលោកហ៊ឹង ឯក និងតា មនោរស់ នៅចាំច្រកខាងជើង ។ គឺទុកតែចន្លោះច្រកមួយ ឲ្យទ័ពយួនវាចូលក្នុងអន្ទាក់ឡោមព័ទ្ធតែប៉ុណ្ណោះ ។

មិនយូរប៉ុន្មានទីសមរភូមិមានចលនារស់រវើក ប្រៀបបាននឹងពស់វែកបើកពពារ ឬមហាព្យុះសង្ឃរាកំពុងតែរំលើងគល់ឈើ ។ ការប្រយុទ្ធបានយកទួលកោងដីក្រហម ជ្រោយអន្សាធ្វើជាសមរភូមិ ដែលមានវាលស្រឡះអាចមើលឃើញគ្នាទៅវិញទៅមក ត្រង់មានដើមឈើមួយធំជាសញ្ញា ។

ការប្រយុទ្ធជាមួយកងទ័ពយួននិងកងទ័ពខ្មែរ ប្រឡុកកាប់ចាក់គ្នាតាមក្បួនយុទ្ធសាស្ត្រសម័យនោះ បានប្រព្រឹត្តទៅអស់រយៈ៧យប់៧ថ្ងៃ កងទ័ពស្លាប់គរជើងលើគ្នាដូចដំបូក ឈាមហូរដាបពោះដីរ ។

មួយថ្ងៃក្រោយទៀត ទ័ពយួនអុងឡូវទាន់ដៃជាងទ័ពខ្មែរ ក៏វាយដោះដៃដកថយតាមក្បួនយុទ្ធសាស្ត្រ ទៅសម្ងំពួននៅក្នុងតំបន់ព្រៃក្រាស ដើម្បីរង់ចាំគ្នាវាបញ្ជូនទ័ពជំនួយមកតាមក្រោយទៀត ។ យួនរត់ទៅបាត់ប្រហែល៣ថ្ងៃ ក៏ប្រមូលបានគ្នីគ្នាបានច្រើនជាងមុន ហើយលើកមកម្តងទៀត តម្រៀបក្បាលគ្នាដូចកណ្តាញ់ ។ ការប្រយុទ្ធបានចាប់ផ្តើមឡើងយ៉ាងសាហាវ ។ ម្តងនេះគ្នាវាមានកម្លាំងជាងមុនមួយជាពីរ ។ មើលទៅក្នុងសមរភូមិ ពលទាហានខ្មែរសម្លាប់ទ័ពយួនដូចសត្វពន្លាត់ ។ ប៉ុន្តែដោយពុំមានទ័ពជំនួយ យើងទន់ដៃជាងយួនច្រើន ។ មេទ័ពម្នាក់ៗ កាលបើយល់ស្ថានការណ៍សឹក ពេលនេះបែបដុនដាប ក៏បញ្ជាទ័ពឲ្យវាយដោះដៃមួយរយៈសិន ។

ងាកមើលទៅទ័ពលោកហ៊ឹន ឯក ដែលកំពុងប្រយុទ្ធជាមួយពួកយួនមួយចំនួនធំ ពុំអាចទប់កម្លាំងជាមួយវាបាន ក៏បញ្ជាទ័ពថយតាមរបៀបយុទ្ធសាស្រ្តដែរ ។ ដកទ័ពថយផុតហើយ លោកហ៊ឹនឯកក៏ស្ទុះទៅវាលស្មៅម្ខាង លើកដៃប្រណម្យឈ្លីបាតដៃ សូត្រមន្តអាគមបំបាំងខ្លួន ហើយរត់ទៅគួចគំនួចស្មៅច្រើនគំនួច ជុបធ្វើជាពលសេនាសិល្ប ដើម្បីប្រយុទ្ធតទល់ឃាំងដំណើរសត្រូវ ។

តាមឯកសារបានបញ្ជាក់ថា ទ័ពសិល្បរបស់ហ៊ឹនឯក កាលបើជុបរួចហើយក៏ស្រែកបន្ទរសម្លេងក្រេវៗបីបទ រំពងព្រមគ្នាមួយរំពេច ។ ទ័ពយួនកាលបើឃើញទ័ពខ្មែរច្រើនដូច្នេះ ព្រឺខ្លួនឡើងសម្បុរគីង្គក់ ចង់រកកលដាក់មេផាយ ។ ប៉ុន្តែមេវាស្រែកគំរាមកំហែង ឲ្យចូលប្រឡូកជាមួយទ័ពសិល្បហ៊ឹនឯកទាំងប្រថុយស្បែក ។ ប្រយុទ្ធបានមួយសន្ទុះ ពួកយួនភ័យស្លាំងមុខ បែកញើសជោកថ្ងាស ដោយកាប់ត្រូវតែទងស្មៅដាច់រប៉ាត់រប៉ាយ ហើយកំទេចស្មៅនោះ ហើរចូលភ្នែកពួកវា បណ្តាលឲ្យឈាមហូរត្របាញ់ រកមើលទិសតំបន់អ្វីពុំឃើញសោះឡើយ ។ លោកហ៊ឹនឯក ឃើញសភាពការណ៍ដូច្នោះ ក៏ចូលទៅប្រឡូកជាមួយទាហានយួនតែម្នាក់ឯងទៀត ។ ពួកវាត្រូវស្លាប់គរជើងលើគ្នា ដោយឥទ្ធិពលរបស់ហ៊ឹនឯក ។

បើយើងងាកទៅមើលលោកតា ម៉ង់ ម្តងវិញ កាលបើឃើញលោកហ៊ឹនឯកសម្លេះយួនតែម្នាក់ឯងដូច្នេះ គាត់ក៏បញ្ជាទ័ពរបស់គាត់ ឲ្យទៅជួយយ៉ាងបន្ទាន់រហូតដល់ទាហានយួន ទប់កម្លាំងតទៅទៀតមិនបាន ក៏នាំគ្នារត់ប្រាសអាយុ បាតជើងសព្រាតតែម្តង ។

ទោះបីត្រូវទទួលបរាជ័យយ៉ាងអាម៉ាស់ដូច្នេះក៏ដោយ ក៏ទ័ពអាចោរយួនឈ្លានពាន ពុំព្រមដកថយទៅក្រុងវេិញដែរ គឺនៅបង្កប់ខ្លួនក្នុងព្រៃស្រោង រួចចាត់គ្នាវាឲ្យនាំសារទៅប្រាប់ចៅហ្វាយធំ ដើម្បីសុំជំនួយកងទ័ពមកទៀត ។

ចំណែកទ័ពខ្មែរយើង ក្រោយពីបានទទួលជោគជ័យ ដោយស្នាដៃដ៏កំពូលរបស់ហ៊ឹនឯកមក លោកចៅហ្វាយគុយសប្បាយចិត្តណាស់ ក៏រៀបចំពិធីជប់លៀងយ៉ាងគគ្រឹកគគ្រេង ដើម្បីលើកទឹកចិត្តយុទ្ធជនស្នេហាជាតិ ។

▷ ▷

▷